

Ár 2013, föstudaginn 30. ágúst, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Unnur Erla Jónsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 44/2013**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 10. maí 2013, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 8. maí 2013. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 15. maí 2013, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 6. júní 2013. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 11. júní 2013, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 30. ágúst 2013.

II.

Málsatvik.

Þann 6. febrúar 2003 var skuldabréf nr. X (nú XX), að fjárhæð kr. 1.650.000, gefið út af A til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Sóknaraðili og B tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu.

Þann 6. febrúar 2003 skrifaði sóknaraðili undir eftirfarandi yfirlýsingu: „*Ágæti M, Samkvæmt samkomulagi á milli fjármálafyrirtækja, Neytendasamtakanna, fjármálaráðherra og viðskiptaráðherra ber að greiðslumeta lántakendur sem sækja um lán sem er hærra en 1 milljón króna og eru með sjálfskuldarábyrgð þriðja aðila. A sem þú hefur samþykkt að gangast í ábyrgð fyrir, sækir um skuldabréfalán að fjárhæð kr. 1.650.000---. Andvirði lánsins verður ráðstafað til uppgreiðslu skulda hjá FF. Greiðslugeta A hefur verið metin samkvæmt innlögðum gögnum. Samkvæmt ofanrituðu hefur A því greiðslugetu til að greiða af umræddu láni.*“

Þann 21. maí 2004 var skjalið „Niðurstaða greiðslumats“ gert. Sóknaraðili óskaði eftir að gangast í ábyrgð fyrir A fyrir láni að fjárhæð kr. 1.705.599. Tiltekið var að niðurstaða greiðslumats benti til þess að lántakandi gæti efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu. Þá kom fram að meira en helmingi lánsfjár

yrði varið til greiðslu á skuldum lántaka hjá sparisjóðnum. Einnig var útdráttur úr 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga á skjalinu. Staðfesti sóknaraðili að hafa fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.

Þann 27. desember 2012 sendi umboðsmaður skuldara varnaraðila tölvupóst og óskaði eftir því að umrædd ábyrgðaryfirlýsing yrði skoðuð og rökstudd afstaða tekin til gildis hennar. Varnaraðili kvað ábyrgðina gilda þann 28. desember 2012.

Þann 20. mars 2013 fékk sóknaraðili yfirlit yfir sjálfskuldarábyrgðir í gildi í lok árs 2012. Var þar tilgreind ábyrgð hans á skuldabréfi nr. XX.

Þann 25. mars 2013 fékk sóknaraðili tilkynningu vegna ábyrgðarskuldbindingar. Var honum tilkynnt að A hefði fengið samning um greiðsluaðlögun. Fram kom að samningur um greiðsluaðlögun hefði í för með sér að varnaraðili gæti ekki innheimt alla kröfuna hjá aðalskuldara. Með ábyrgðarskuldbindingu sóknaraðila á skuldabréfinu hafi hann tekist á hendur skyldu til að greiða þann hluta kröfunnar sem ofangreindur lántakandi myndi ekki geta greitt. Með tilkynningunni væri skylda sóknaraðila til greiðslu orðin virk. Eftirstöðvar sem aðalskuldari greiddi ekki væru kr. 918.949, miðað við síðustu áramót.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 8. maí 2013.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að sjálfskuldarábyrgð hans á skuldabréfi nr. XX verði talin ógild. Vísar sóknaraðili til þess að engin kynning á niðurstöðu greiðslumats skuldara hafi farið fram í samræmi við 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Sóknaraðili telur ósanngjarnt að fjármálafyrirtæki geti byggt rétt á sjálfskuldarábyrgð svo gilt sé, þegar það sjálft hafi ekki gætt ítrustu formkrafna.

Sóknaraðili kveðst ekki hafa fengið aðra kynningu á greiðslugetu skuldara en á yfirlýsingu, dags. 6. febrúar 2003. Hafi því aðeins verið byggt á munnlegum upplýsingum frá FF en ekki sérstakri kynningu á greiðslumati.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili bendir á að ljóst sé að sóknaraðili hafi ritað nafn sitt við að honum hafi verið kynnt að greiðslugeta lántaka hafi verið metin og að lántaki hefði greiðslugetu til að greiða af umræddu láni. Verði ekki annað séð en að varnaraðili hafi uppfyllt skyldu skv. 3. gr. samkomulagsins. Varnaraðili hafi upplýst sóknaraðila um réttindi hans á fullnægjandi hátt, þ.m.t. að honum stæði til boða að kynna sér greiðslumat. Af dómsúrlausnum verði ekki annað ráðið en slíkt sé fullnægjandi. Þessu til fullyrðingar vísar varnaraðili úrskurðar úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 38/2012 og dóms Hæstaréttar í máli nr. 575/2012.

Vísar varnaraðili til þess að sóknaraðili hafi ritað undir bréf þar sem hann staðfesti að hafa kynnt sér mat á greiðslugetu lántaka. Hann haldi því samt sem áður fram að honum hafi ekki verið kynnt greiðslumatið. Í samræmi við framangreindan dóm Hæstaréttar hafi sóknaraðila verið í lófa lagið að óska eftir að sjá greiðslumatið sérstaklega áður en hann hafi ritað undir að hafa kynnt sér efni þess. Ekki hvíli skylda

á varnaraðila að geyma gögn er tengist greiðslumati svo þau megi vera aðgengileg sóknaraðila löngum tíma síðar, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 141/2012. Eftir að umræddur dómur hafi fallið hafi úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki byggt á sömu sjónarmiðum, m.a. í úrskurði nr. 11/2013.

Telur varnaraðili ljóst að markmiðum samkomulagsins hafi verið náð enda hafi lántaki staðið skil á greiðslum af umræddu skuldabréfi í rúm sjö ár, líkt og niðurstöður greiðslumats hafi bent til í upphafi. Hafi einhverjir annmarkar verið á upplýsingagjöf bankans vegna lánveitingarinnar sé ljóst að þeir hafi ekki gengið gegn markmiðum samkomulagsins, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 343/2012.

Auk ofangreinds byggir varnaraðili á því að ábyrgðarmaður hafi sýnt af sér tómlæti með því að gera ekki athugasemd við ábyrgðarveitingu vegna skuldabréfsins frá útgáfu þess, 6. febrúar 2003, þar til hann hafi leitað til umboðsmanns skuldara í lok desember 2012. Séu þá liðin tæp tíu ár frá útgáfu skuldabréfsins. Slíkt flokkist sem tómlæti skv. dómi Hæstaréttar í máli nr. 575/2012, ekki síst þegar haft sé í huga að eftir hver áramót hafi sóknaraðili fengið yfirlit frá varnaraðila um þær ábyrgðir sem þá hafi verið í gildi. Athugasemdir sóknaraðila séu því of seint fram komnar.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. XX, útgefnu af A til FF.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. FF bar að fullnægja þeim skyldum sem á honum hvíldu samkvæmt samkomulaginu, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 169/2012.

Umrætt samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Í dómi Hæstaréttar í máli nr. 141/2012 er byggt á því sjónarmiði að í framangreindu samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé ekki kveðið á um skyldu lánveitanda til að kynna ábyrgðarmanni í öllum tilvikum gögn til grundvallar niðurstöðu greiðslumats eða geyma undirgögn til stuðnings matinu svo þau mættu vera aðgengileg síðar. Virðist þar m.a. skipta máli hvort ábyrgðarmanni var bent á þann möguleika að kynna sér slík gögn.

Með yfirlýsingu, dags. 6. febrúar 2003, var sóknaraðila kynnt að greiðslugeta A, útgefanda skuldabréfsins, hefði verið metin samkvæmt innlögðum gögnum. Samkvæmt því hefði A greiðslugetu til að greiða af umræddu láni. Var varnaraðila í ljósi dóms Hæstaréttar í máli nr. 141/2012 ekki skylt að geyma undirgögn til stuðnings matinu svo þau mættu vera aðgengileg síðar.

Í ljósi framangreinds verður ekki fallist á að forsendur séu til að ógilda ábyrgð sóknaraðila með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 171/2012. Ber því að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 30. ágúst 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Unnur Erla Jónsdóttir